

Zalig de vervolgd

Preek over Mattheus 5:10-12

Te lezen: Mattheus 5:1-12 en 1Petrus 4:7-19
Zuilen, 2 maart 1975

‘Zalig de vervolgd om der gerechtigheid wil.’ ‘Zalig zijt gij, wanneer men u smaadt en vervolgt en liegende allerlei kwaad van u spreekt om mijnentwil.’ Voelt u zich aangesproken? Of hebt u het gevoel, dat Jezus deze woorden over onze hoofden heen tot anderen spreekt? Vervolgd worden omwille van Jezus.... Wie van ons wordt er vervolgd?

U hebt ongetwijfeld gelezen of gehoord, dat enkele weken geleden in de Sovjet Unie broeder Georgi Vins is veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf met aansluitend vijf jaar dwangarbeid. Wat heeft ds. Vins misdaan, dat hij zo'n zware straf kreeg? Hij liet zich in de prediking van het evangelie niet muilkorven door de Russische overheid. Hij doopte christenen op de belijdenis van hun geloof zonder hun namen uit te leveren aan de autoriteiten. Broeder Vins is een duidelijk voorbeeld van iemand die vervolgd wordt om de naam van Jezus. In de landen achter het ijzeren gordijn zijn er duizenden christenen die gesmaad en vervolgd worden, van wie in het openbaar kwaad wordt gesproken. Kinderen van God die niet de banen krijgen waarop zijn op grond van opleiding en capaciteiten aanspraak kunnen maken omdat zij christen zijn. Christen-ouders, waarvan de kinderen niet worden toegelaten tot de universiteit, omdat zij de naam van Jezus Christus belijden.

U zegt: Wij moeten veel voor deze geloofsagenten bidden! Dat moeten we inderdaad doen. Het zou fijn zijn, wanneer nu iemand zich voornam, om tijdens de avondmaalsviering te bidden voor broeder Vins en de duizenden anderen die vervolgd worden omwille van Christus. U zegt verder: We moeten dankbaar zijn, dat wij in een vrij land leven, waar het evangelie vrijuit verkondigd mag worden! Laten we toch meer van onze vrijheid gebruik maken! Wat een voorrecht dat je je buurman kunt vertellen over de levenskracht en vreugde die christus je schenkt, zonder er bang voor te hoeven zijn dat die buurman je aangeeft bij de geheime politie.

Spreekt Jezus de laatste zaligspreking over onze hoofden heen tot broeders en zusters in het Oostblok? Of tot christenen in Oeganda, waar president Amin alle godsdienst heeft verboden en zichzelf tot messias heeft uitgeroepen? Of tot christenen in de Afrikaanse republiek Tsjaad, waar verleden week negen Zweedse zendelingen zijn uitgewezen, waar christenen verdrukt worden wanneer ze weigeren deel te nemen aan de pseudo godsdienstige plechtigheden van een culturele revolutie die de regering doorvoert? ‘Sinds de dagen dat de christen te Rome werden vervolgd omdat zij weigerden de keizer als God te vereren is er hier en daar op aarde weinig veranderd!’ denk je wanneer je dit hoort. ‘Maar gelukkig is het bij ons heel anders’.

Is dat werkelijk zo? Ik hoop dat hier vanmorgen jongelui zitten die heel bewust ‘ja’ hebben gezegd tegen Christus. Die heel bewust hun leven hebben uitgeleverd aan Jezus. Mag ik jullie uitnodigen hiervoor morgen op school rond en eerlijk uit te maken? Durf het in de pauze eens aan om je klasgenoten te vertellen van de bevrijding die je ervaart omdat Christus je schuld vergeeft, en van de blijdschap en kracht die Hij je schenkt! Tien tegen één, dat verschillende uit de kring zullen weglopen en je voortaan argwanend zullen bekijken. Zo'n vrome! Ze zullen je in het

vervolg met argusogen bekijken, of ze ook iets verkeerd bij je kunnen ontdekken, waarover ze praatjes kunnen rondstrooien. Anderen zullen in de kring blijven staan om je belachelijk te maken. En om alle lelijke dingen te spuien die ze van christenen en kerken weten. Laten we ons in het zogenaamde vrije westen niet vergissen: Die vlotte vriendin en die correcte collega en die beschaafde burens kunnen als een blad aan een boom omdraaien wanneer je geen geheim maakt van je geloof in Christus.

Wat ik hiermee wil zeggen: Vervolging, laster, smaad en lijden om de naam van Christus horen bij het leven van een kind van God. Wanneer u nog nooit geleden hebt omwille van Christus, moet er bij u een rood lampje gaan branden. U moet zich dan eens afvragen: Leef ik wel voluit en consequent als mens die niet zichzelf maar Christus toebehoort? In het ene land is de vervolging openlijker en feller en georganiseerder dan in het andere land. Maar overal waar christenen onder de mensen hun geloof uitleven, komt het lijden op hen af. Maar vervolging en het lijden komt niet alleen van buitenaf, aangesticht door mensen, op je af. Er is ook een vervolging die uit je eigen hart komt: verzoeking, angst, twijfel.

Soms tref je in een huiskamer een wandbord aan met die oude tekst: 'zonder kruis geen kroon'. Het is geen bijbeltekst. Maar er zijn een menigte van bijbelteksten kort en bondig in samengevat. 'Zonder kruis geen kroon'. Is dat eigenlijk niet hetzelfde wat Jezus zei: 'Zalig de vervolgd om der gerechtigheid wil, want hunner is het Koninkrijk der hemelen'? 'Zonder kruis geen kroon'. Dat is een diepe waarheid. Het is geen levenswijsheid die je overal kunt ophangen: aan elk ziekenhuisbed, in elke rouwkamer, in elke studeerkamer waar een student zijn hersens pijnigt. Deze wijsheid ligt diep verankerd in de persoon van Jezus Christus. Jezus kwam via het kruis tot de kroon van de opstanding en het zitten aan de rechterhand van God. Omdat onze Heer en Heiland van kruis naar kroon is gegaan, daarom moeten wij, daarom kunnen wij van kruis naar kroon gaan. Omdat Jezus door vervolging hier is gekomen tot de zaligheid van Pasen, daarom moeten, daarom kunnen wij, door vervolging en lijden heen tot de zaligheid van het eeuwig leven komen. Lijden en vervolging zijn voor een christen geen toevallige bijkomstigheden. Zaken die je treffen, wanneer je pech hebt. Zaken waarvoor je gespaard blijft, wanneer je geluk hebt. Vervolging hoorde bij de levensweg van Jezus, en daarom hoort vervolging bij de levensweg van Jezus' volgelingen.

Het leven van Jezus was één grote vervolging. Nauwelijks was Jezus door Johannes de Doper gedoopt, of Hij werd in de woestijn verzocht door de satan. Dat is ook een vorm van vervolging: verzocht worden. Wanneer satan mensen verzoekt, richt hij zijn actie altijd op de zwakke plekken van een mens. Jezus had honger. Satan liet Jezus door zijn lege maag vervolgen. 'Zeg tegen die stenen dat zij brood worden!' Kent u die vorm van vervolging, die niet van buitenaf via mensen op je aankomt, maar die in je eigen hart ontstaat?

Wanneer u wilt kunt u op kantoor promotie maken. U staat bij de chef in een goed blaadje, in tegenstelling tot uw collega. Een paar vriendelijke opmerkingen, een aardige attentie, enkele avonden vrijwillig overwerk, en die vrijgekomen positie is voor u. Op het moment dat deze gedachten in u opkomen komt u als christen in een geweldige tweestrijd. Zo ga je als kind van God toch niet omhoog op de maatschappelijke ladder? Ook een promotie op kantoor moet je toch ontvangen als een geschenk van God? En niet door eigen handigheden en met uitbuiting van je charmes in de wacht gesleept hebben?

In de woestijn werd Jezus vervolgd door een lege maag en door zijn macht die eigenhandig tegen Zijn Vader in, te vullen. Een volgeling van Jezus kan vervolgd worden door zijn eerzucht, door zijn behoefte om aandacht, door de invloed die hij op mensen heeft. Het leven van Jezus was één lange vervolging. Jezus had de minsten uit het volk lief en genas de zieken. Dit liefdewerk wekte de afgunst van de farizeeën en priesters op. Zij probeerden hem op iets te betrappen dat tegen de wet was. Vervolging! In de Hof van Gethsemane vocht Jezus met zichzelf en met God om de gehoorzaamheid. 'Vader indien het mogelijk is, laat deze beker aan mij voorbijgaan'. Jezus vocht met zijn angst, met de afkeer die ieder mens heeft van het offer. Hij vocht met de twijfel in zijn hart of God wel een liefhebbende Vader was. Kent u ook die vervolging? Dat eenzame gevecht in de Hof van Gethsemane was voor Jezus een vervolging. 'Zalig zijt gij wanneer men u vervolgt en liegende allerlei kwaad van u spreekt', zegt Jezus in de laatste zaligspreek. Deze wijsheid is gegrepen uit Jezus' eigen leven. Toen Jezus in het Hoge Priesterlijk paleis terecht stond lieten de joden mensen optreden die ingehuurd waren om een valse getuigenis tegen Jezus in te brengen. Ook dit was vervolging. Tenslotte werd Jezus aan het kruis geslagen. Stervend kwam zijn leven vol vervolging, vol smaad, vol leugenachtige lastering tot een climax.

Aan het lijden van Jezus zitten twee kanten. Allereerst heeft Jezus die pijn, dat lijden, die dood vóór u en mij gedragen. Hij heeft geleden in uw en mijn plaats. U en ik hadden het verdiend om te lijden en sterven. Maar Jezus sprong voor ons in. Hij droeg wat wij eigenlijk zouden moeten dragen. Jezus leed en stierf vóór ons. In de tweede plaats leed Hij smaad en droeg Hij en werd Hij vervolgd, ons ten voorbeeld. De weg die Jezus ging is de weg die ook zijn volgelingen moeten gaan. Lijden en vervolging zijn niet weg te denken uit het leven van een kind van God.

In de loop der eeuwen is er heel wat gediscussieerd over het kenmerk van de ware gemeente van Jezus Christus. Rooms-katholieken zeggen: De ware gemeente is daar, waar bisschoppen zijn die in de apostolische successie staan, voor wie de bisschopswijding in een aangesloten lijn teruggaat op Petrus. Christenen van het gereformeerde type - vergeeft u mij de uitdrukking - zeggen: De ware gemeente is daar, waar de leer zuiver wordt verkondigd, en de sacramenten zuiver worden bediend. Apostolische successie. Zuivere leer, zuivere sacramentsbediening. Waaraan herken je de gemeente van navolgers van Christus? Ik zou willen voorstellen: aan het lijden van de naam van Jezus! Op een synodevergadering wordt diepgaand gediscussieerd en hooglopend ruzie gemaakt over de zuivere leer. In een rechtszaak in de Sovjet Unie worden Christenen om de naam van Jezus veroordeeld tot gevangenisstraf en dwangarbeid. Waar is de ware gemeente? Ik meen te moeten zeggen: In die rechtszaak, en straks in de gevangenis, en nog later: In het dwangarbeiderskamp!

Het is altijd vreemd gesteld geweest met de mensen die vervolgd werden om Christus' wil. Paulus en Silas zaten 's nachts te zingen in de gevangenis waarin ze waren geworpen na hun prediking van Jezus. In Rome betraden christenen zingend de arena waarin zij met leeuwen moesten vechten. In de tijd van de kerkhervorming zijn duizenden christenen God lovend en prijzend de brandstapel opgegaan. Jezus spraak er reeds van: 'Zalig zijt gij, wanneer men u smaad en vervolgt... Verblijdt u en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen'.

Verheugt u en verblijdt u.... Wie de weg van Jezus gaat, is een blij mens. Oók als de weg van Jezus gaat langs bespottung, langs het offer, en door situaties waarin je geroepen wordt de minste te zijn. Oók als de weg van Jezus gaat langs

ziekten en langs teleurstellingen. In al deze dingen kun je toch een blij mens zijn! Omdat je ook in alle vormen van lijden en vervolging met Christus bent.

Wanneer u om Jezus' wil door mensen uitgesloten wordt, zult u zich sterk en blij voelen. In het dragen van deze smaad beleeft u gemeenschap met Jezus in het dragen van zijn smaad. Tegelijk doorstroomt u de vreugde van Pasen. De gesmade en vervolgte Jezus ging zijn weg van kruis naar de kroon van Pasen. In de vervolging in Christus' naam schenkt Christus u al een versterkend voorproefje van de komende vreugde. Ook in geval na ziekte en zelfs na sterven kan een christen een mens zijn die vreugde kent. Wanneer iemand ernstig ziek wordt, wordt hij als kind van God vervolgd. Allerlei vragen achtervolgen hen: waarom moest dit gebeuren? Dit is toch onrechtvaardig van God? Twijfel aan Gods liefde bekruipt je. Ook in deze vervolging kunt u een overwinnaar zijn en de vreugde van de overwinning ervaren. Dat kunt u, wanneer u die ziekte, die teleurstelling in het geloof accepteert als een stukje van de weg van de vervolging in Christus. Zoals Jezus door pijn en verdriet en aanvechting hun de zaligheid van Pasen bereikt, zo moet ook u de zaligheid bereiken. Mensen die werkelijk vervolgd worden om de gerechtigheid wil zijn ten diepste altijd blijde mensen. Hoe kun je de echte vervolgdenden herkennen aan de vreugde?

Een jaar geleden had ik op een zondagmiddag een gesprek met een leraar op de middelbare school. Hij zei dat hij geweldig leed onder de gang van zaken op school. Het bestuur nam onrechtvaardige besluiten. De kinderen werden door autoritaire leraren in een hoekje gedreven. Hij sprak voortdurend over rechtvaardigheid en gerechtigheid. Toch kon ik die mooie woorden op het laatst niet meer uit zijn mond aanhoren. Hij sprak ze zo bits en verkramp uit, zijn hele verhaal was doortrokken van de zure bijsmaak van cynisme, van wrok, van fanatisme. Op een bepaald ogenblik onderbrak ik hem en vroeg: 'Zeg eens, ben je in al je kritiek en in al je protest nog wel eens een blij mens?' Hij begreep me niet.

Hoe kun je nu lijden onder onrechtvaardigheid, jezelf begeven in Christus' liefde, je inzetten voor de gerechtigheid en toch blij zijn? Dat kan alleen iemand begrijpen die zich heeft overgegeven aan Christus en in zijn leven Hem navolgt. Jezus heeft de mensen en de structuren in zijn lijden leren kennen. Geen ellende, geen onrecht ontging Hem. Hij heeft Zichzelf gegeven maar hij is nooit een verbitterde fanaticus geworden. Nooit een cynische demonstrant. Nooit een zure actievoerder. Hij heeft om de vreugde die vóór Hem lag het lijden niet geschuwd, vreugde dreef Hem. Leven uit de vreugde.

Amen.